

EEN LEPIDOPTEROLOGISCH UITSTAPJE NAAR DE PEEL,

DOOR

F. J. M. HEYLAERTS Jr. en P. C. T. SNELLEN.

Ver afgelegene, onbekende landstreken hebben vooral voor den natuuronderzoeker steeds buitengewone aantrekkelijkheid gehad. Zijne verbeelding bevolkt die oorden met allerlei vreemdsoortige, nooit geziene schepselen en stelt zich van het onderzoek zulker gewesten allerlei schoons voor. Het was eene dergelijke gedachte die reeds voorlang den wensch bij mij had doen ontstaan om het bovengenoemde hoogveen, dat de provincien Noordbrabant en Limburg voor een groot gedeelte van elkander scheidt, eens te gaan onderzoeken ten opzichte zijner Lepidoptera.

Op hooge veenen had ik nog nooit geëntomologiseerd en ook was het mij niet bekend dat een onzer collega's ooit zulke gronden had bezocht met het doel om de Insecten te leeren kennen die hen bewonen. Toen dus op zekeren dag in de laatste helft der maand Julij 1872 tusschen mij en den heer Heylaerts de Peel met hare Lepidoptera, gelijk reeds meermalen gebeurd was, op nieuw ter sprake kwam en mijn vriend in het voor hem zeldzame geval verkeerde zich voor eenen geheelen dag te kunnen vrijmaken, besloten wij het fraaije weder te baat te nemen en eindelijk het onbekende land eens te gaan beschouwen.

Op den 23^{en} Julij verlieten wij dus des morgens bij schoon, doch buitengewoon warm weder de stad Breda en kwamen na een paar uren sporens aan de halte Helenaveen, diep in de Peel aan. Van de school herinnerden wij ons die landstreek als een moeras, dat zij echter volstrekt niet is. Wel mag in den winter of na lange regens de zachte, sponsachtige grond doorweekt en minder gemakkelijk te begaan zijn, maar thans vonden wij het veen vrij droog en in alle rigtingen zeer goed te bewandelen. Waarschijnlijk zal het graven van greppels die ter diepte van $1\frac{1}{2}$ —2 Rijnlandsche voeten overal den grond doorsnijden en hem in perceelen voor de boekweitteelt verdeelen, wel veel bijgedragen hebben om het veen drooger te maken en mag het in vroegere tijden, voordat het tot den landbouw werd gebezigd, met regt den naam van een onbegaanbaar moeras verdiend hebben. Thans deed het zich aan ons voor als eene boomlooze golvende vlakte, die zich ten oosten, noorden en zuiden, zoover het oog reikt, uitstrekt, kennelijk in het midden het hoogst is en zich duidelijk boven de heidevelden die het veen aan den Noordbrabantschen kant begrenzen, verheft. Poelen of waterplassen hebben wij niet aangetroffen. Merkwaardig en ongewoon was voor ons het gaan over den veerkrachtigen bodem; het gaf ons het denkbeeld dat wij over matrassen liepen.

Dat de Peel gansch niet ontbloot was van Lepidoptera, bemerkten wij spoedig. Een aantal dagvlinders vlogen om ons heen en uit de struiken en kruiden joegen wij Heterocera op, zoodat wij met ijver aan het werk togen, en alles vingen wat ons voorkwam. Na een paar uren onafgebroken te hebben verzameld, 't geen bij eene hitte van 89° Fahrenheit en de aanvallen van myriaden van Tabaniden (*Haematopota pluvialis* en *Chrysops relictus*) die bloedige sporen op handen en gezicht achterlieten, in het geheel geen gemakkelijk werk was — moesten wij echter, elkander onze vangst toonende, tot het besluit komen dat onze arbeid eene slechte belooning had gevonden. Wel liet het aantal der soorten en de hoeveelheid der voorwerpen niets te wenschen over, doch over de hoedanigheid

van onzen buit viel niet te roemen. Bijna louter gewone dieren waren door ons gevonden en slechts een paar Tortricinen (*Tortrix viburnana* F. en *politana* Haw.), waarvan de laatste vooral talrijk was, maakten eene gunstige uitzondering. Geen enkele goede dagvlinder, geene dan de gewone Crambinen en Gelechiden hadden wij aangetroffen. De Peel en misschien alle dergelijke hooge veenen komen ons dus voor niet rijk aan bijzondere Lepidoptera te zijn en wij zouden ruigbegroeide, groote heiden verre verkiezen. Misschien zijn zulke veenen op andere tijden van het jaar beter, doch wij zouden het betwijfelen.

De plantengroei bestond hoofdzakelijk uit *Calluna vulgaris*, *Erica* (*Tetralix*?), veel *Juncus*, kleine breedbladige wilgen, enkele berkenstruiken en eenige grassoorten, benevens uit *Epilobium roseum*, eene plant met groote roode bloemen en bladeren, welke aan die van *Polygonum* herinneren. Zij stond hier en daar in talrijke exemplaren bijeen. Mossen hebben wij nergens veel gezien.

Des avonds te half acht ure verlieten wij ons jagtveld en spoorden terug naar Breda, waar wij de volgende lijst van door ons waargenomen Lepidoptera zamenstelden. De Macrolepidoptera zijn geschikt naar de vlinders van Nederland, de Microlepidoptera naar de door Staudinger en Wocke in hunnen nieuwen Catalogus aangenomen volgorde. In het geheel had wij 55 soorten gevonden.

Argynnis Aglaja L. (niet gevangen).

Satyrus Semele L.

Pararge Megaera L. (afgevlogen).

Epinephele Tithonius (talrijk).

Coenonympha Pamphilus L.

Lycaena Aegon W. V.

Pieris Rapae L.

Hesperia Thaumias Hufn. (talrijk).

„ *Lineola Ochs.* (idem).

Orgyia Ericae Germar (rups).

- Bombyx castrensis* L. (spinsels).
Calymnia trapezina L. (een ex.).
Plusia Gamma L.
Anarta Myrtili L. (vlinder en rups).
Heliothis dipsacea L. (afgevlogen).
Nemoria fimbrialis Scop.
Pseudoterpna pruinata Hfn.
Acidalia bisetata Hfn.
„ *dimidiata* Hfn.
„ *rubiginata* Hfn.
Timandra amataria L.
Boarmia crepuscularia L. (een wijfje).
Gnophos obscurata W. V. (zeer zwart).
Fidonia atomaria L.
Cabera pusaria L.
Abraxas marginata L.
Cidaria ferrugata L.
Eupithecia nanata H.
„ *minutata* H. Zeer donkere, grijze voorwerpen,
bijna zonder bruinen tint.
Endotricha flammealis H.
Scoparia crataegella H.
Botys purpuralis L. var. *ostrinalis* H.
Hydrocampa potamogata L. (aan de sloot langs den spoorweg).
Crambus pascuellus L.
„ *pinellus* L.
„ *culmellus* L.
„ *tristellus* F.
„ *perlellus* Scop., ook de var. *Warringtonellus* Staint.
Pempelia fusca Haw.
Teras hastianana L. (afgevlogen exemplaren der zomerteelt).
„ *mixtana* H. (rups).
Tortrix rosana L.
„ *strigana* H.
„ *politana* Haw. (talrijk, gaaf, uit heide en wilgen
gejaagd).

Tortrix viburnana F.

Conchylis cruentana Fröl.

Penthina semifasciana Haw.

„ *lacunana* W. V.

Steganoptycha cruciana L. (*excoecana* HS.)

Plutella Cruciferarum Zell. (merkwaardig!)

Brystropha terrella H.

Ergatis ericinella Dup.

Coleophora viminetella Zell. (ledige zakken).

Butalis laminella HS.

Oxyptilus Pilosellae Zeller.

Heylaerts, F J M and Snellen, P. C. T. 1873. "Een lepidopterologisch uitstapje naar de Peel." *Tijdschrift voor entomologie* 16, 126–130.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/40958>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/29470>

Holding Institution

Smithsonian Libraries and Archives

Sponsored by

Smithsonian

Copyright & Reuse

Copyright Status: NOT_IN_COPYRIGHT

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.